

ТЕЛЕ

№ 04 (1402)
26 січня 2023

ЕКСПРЕСС

Інформаційно-реklamний щотижневик ТОВ «Телерадіокомпанія «ГОК»

БАГАТО АКЦІЙНИХ ПРОПОЗИЦІЙ НА:

- дивани
- ліжка
- матраци
- корпусні меблі

Звертайтеся за адресою:
м. Горішні Плавні,
вул. Добровольського, 73-А
098 503 03 06

НОВИНИ КОРОТКО

Герої не вмирають

Цього тижня Горішньоплавнівська міська територіальна громада попрощалася ще з двома загиблими героями.

Солдат Збройних сил України Максим Чистяков 30 серпня 2022 року був призваний на військову службу за контрактом. Після проходження спеціального навчання був призначений на посаду старшого стрільця взводу. 16 січня 2023 року під час ведення бойових дій, виявивши стійкість і мужність, вірний військовій присязі, солдат Збройних сил України Максим Чистяков героїчно загинув у районі міста Соледар Донецької області.

Боєць Збройних сил України Володимир Некрасов 19 липня 2022 року був мобілізований на російсько-українську війну. 19 січня 2023 року під час виконання бойового завдання, захищаючи державний суверенітет і територіальну цілісність країни, солдат Збройних сил України Володимир Некрасов героїчно загинув у районі населеного пункту Мар'їнка Донецької області.

Загиблих поховали на території військового меморіалу «Їхні імена будуть жити вічно».

31 січня всі страхові виплати здійснює Пенсійний фонд України

Організаційна модель соціального страхування зазнала змін. Відтепер уповноваженим органом у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування є Пенсійний фонд України.

З 01.01.2023 р. набула чинності оновлена редакція ЗУ «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування», відповідно до якої страхові виплати у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та від нещасного випадку на виробництві здійснюватиме не Фонд соціального страхування України, а Пенсійний фонд України.

По суті, змінюється орган, що буде забезпечувати такі виплати. Отже, відтепер Пенсійний фонд України виплачуватиме:

- допомогу по тимчасовій втраті працездатності («лікарняні»);
- допомогу по вагітності і пологах («декретні»);
- допомогу на поховання застрахованим особам, у т. ч. потерпілим на виробництві;
- одноразові та щомісячні страхові виплати потерпілим на виробництві, членам їхніх сімей.

Якщо в застрахованих осіб виникнуть питання щодо страхових виплат, уже з 2 січня вони можуть звертатися за консультацією до спеціалістів будь-якого сервісного центру ПФУ.

250 нових випадків захворювання на COVID-19

За інформацією Полтавського обласного центру контролю і профілактики хвороб МОЗ України, від початку карантину на Полтавщині діагностовано 220 115 випадків захворювання на COVID-19.

За минулий тиждень зареєстровано 250 нових випадків коронавірусної інфекції. Одужали 215 044 жителі області, нових за тиждень - 246. Продовжують лікування 560 осіб. Понад 72 % хворих виявили в трьох громадах: Полтавській, Кременчуцькій та Горішньоплавнівській. Усього за час карантину зареєстровано 4511 летальних випадків. Нових випадків смерті за тиждень - 5.

Допомоги від держави

Незабаром на порталі «Дія» сім'ї з дітьми зможуть подавати заяву про отримання допомоги від держави.

Як повідомляють у Міністерстві цифрової трансформації України, послуги будуть доступні:

- для осіб, які усиновили дитину;
- людям, які доглядають за хворою дитиною;
- для осіб з інвалідністю з дитинства та дітей з інвалідністю;
- для одиноких матерів або батьків, які не перебувають у шлюбі.

У відомстві звертаються: якщо ви або ваші близькі належите до однієї з категорій, долучайтеся до бета-тесту.

Команда Мінцифри зазначає, що подання заяви про отримання допомоги від держави на порталі «Дія» значно спрощує життя та економить час українців. Завдяки цьому батьки зможуть не ходити до установ соціального захисту населення, а подати заяву онлайн в кілька кліків.

Майже 1 млрд доларів зібрано найбільші фонди країни

Про це повідомляє «Опендатабот», платформа для роботи з відкритими даними. Йдеться про рахунки НБУ та фонди United24, «Повернись живим», фонд Притули.

З моменту початку повномасштабної війни лише на рахунки НБУ та у три найбільші фонди країни задонатили понад 33,96 млрд грн. Йдеться про такі організації, як United24, «Повернись живим» та фонд Притули. На рахунки донатили як українці, так й іноземці.

Найбільший внесок - 15,8 млрд грн - було зібрано на рахунки НБУ за три місяці - з 24 лютого до 5 травня.

Майже половину - 47 % - від донатів найбільших українських фондів зібрав United 24, який від 5 травня «підхопив» естафету рахунку НБУ.

У жовтні кількість пожертв зросла більш ніж утричі за місяць та сягнула 658 млн грн. У листопаді ця сума дещо зменшилась - до 593 млн грн, але все ще залишається більшою за середні показники до блекаутів.

Газета «Телеекспрес»

Засновник - ТОВ «Телерадіокомпанія «ГОК»

Відповідальна за випуск - редакторка О. О. Тарантіна

№ 04 дата виходу 26.01.2023 Наклад 1050 Замовлення № 315

Ціна за домовленістю.

Адреса редакції газети «Телеекспрес»:

39800, Полтавська область м. Горішні Плавні, проспект Героїв Дніпра, 54

Тел. (05348) 44508, 44500 E-mail: teleexpress@trkgok.pl.ua

Друк виконано ТОВ «Комплекс»

м. Дніпро, вул. Автотранспортна, 23

Реєстраційне свідоцтво ПЛ-738 от 20.02.2006 р.

Редакція не завжди поділяє точку зору авторів публікацій.

Автор несе повну відповідальність за достовірність інформації,

точність наведених фактів. У телепрограмі можливі зміни.

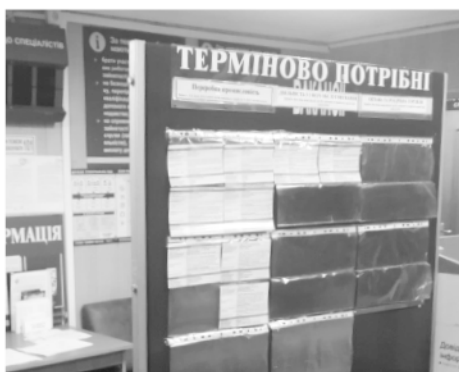
Використання матеріалів тільки з дозволу редакції.

Відповідальність за зміст рекламних оголошень несе рекламодавець.

Ваучер у нове життя

Ситуація на ринку праці у 2022 році суттєво відрізнялася від минулих років та характеризувалася скороченням попиту на працівників. Враховуючи виклики, які через російську військову агресію стоять зараз перед українським ринком праці, змінюється й Державна служба зайнятості, запроваджуючи нові підходи до надання послуг та до підбору й професійної підготовки кадрів. Так, із 29 жовтня 2022 року набув чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування служби зайнятості, соціального страхування на випадок безробіття, сприяння продуктивній зайнятості населення, в тому числі молоді, та впровадження нових активних програм на ринку праці».

На початок поточного року на обліку в Горішньоплавнівській службі зайнятості перебувало 175 осіб, 67 % з яких старші за 35 років. Майже 35 % осіб зазначеної вікової категорії мають вищу освіту. Чималий відсоток складають і особи передпенсійного віку та ті, яким до настання права на пенсію за віком залишилось 10 і менше років.

Вартість ваучера встановлюється в межах вартості навчання, але не може перевищувати десятикратний розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом. Це визначено ст. 30 Закону України «Про зайнятість населення».

Розмір прожиткового мінімуму для працездатних осіб станом на 1 січня 2023 року становить 2684 грн. Отже, вартість ваучера не може перевищувати у 2023 році 26 840 грн. Кошти на навчання надаються Фондом загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття.

служби зайнятості ваучер та підвищити свій професійний рівень за затвердженим Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України Переліком професій, спеціальностей, напрямів підготовки та підвищення кваліфікації. Він налічує 70 позицій, серед яких є професії на будь-який смак: від бджоляра, верстатника широкого профілю і взуттєвика з ремонту взуття до медичної психології, системного аналізу, фізичної терапії, ерготерапії та кібербезпеки.

Хто може скористатись ваучером на навчання?

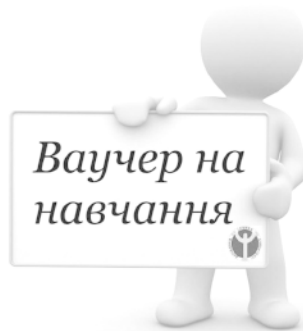
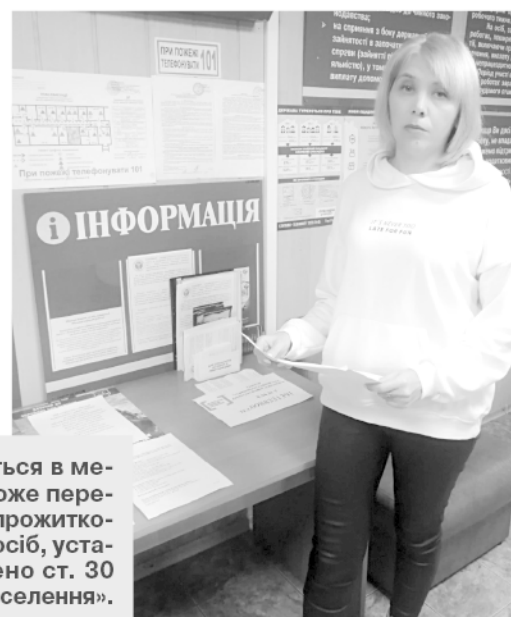
Передусім це особи віком старші за 45 років, страховий стаж яких становить не менше 15 років, до досягнення ними встановленого статтею 26 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» пенсійного віку.

Також особи, звільнені з військової служби (крім військовослужбовців строкової служби), служби в органах внутрішніх справ, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, органів і підрозділів цивільного захисту, податкової міліції, Бюро економічної безпеки України або Державної кримінально-виконавчої служби України у зв'язку зі скороченням чисельності, штату або за станом здоров'я до досягнення пенсійного віку, за наявності вислуги не менше 10 років, які не набули права на пенсію відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб».

Службою зайнятості надається широкий спектр послуг усім категоріям громадян, незважаючи на те, перебувають вони на обліку як безробітні чи ні. Головна умова для співпраці - шукати роботу та хотіти працювати.

Так, щоб підтримати конкурентоспроможність таких громадян на ринку праці, особам віком понад 45 років, страховий стаж яких становить не менше 15 років, вимушено переміщеним особам, особам, які звільнені з військової служби після участі у проведенні АТО, пропонується перекваліфікуватись, отримавши ваучер на навчання.

- Ваучер - це документ, що дає право за кошти Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття пройти перепідготовку, підвищити кваліфікацію за професіями та спеціальностями, а також підготовку на наступному освітньо-кваліфікаційному рівні в закладах освіти чи в роботодавця, - пояснює начальник Горішньоплавнівського відділу Кременчуцької філії Полтавського ОЦЗ Світлана Власенко. - Громадяни, які мають професійно-технічну або вищу освіту, не зареєстровані у службі зайнятості як безробітні, можуть безоплатно отримати від

Отримати ваучер на навчання можуть і звільнені з військової служби після участі у проведенні антитерористичної операції, здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки й оборони, відсічі і стримування збройної агресії російської федерації, до досягнення ними пенсійного віку.

Звісно, що поширюється ця програма і на внутрішньо переміщених осіб працездатного віку за відсутності підходящої роботи.

- Нещодавно, - додає Світлана Власенко, - перелік осіб, які мають право на отримання ваучера, було доповнено категорією громадян, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, після їх звільнення. Крім того, визначено, що в разі відсутності в особи трудової книжки, яка зазначена в числі документів, які подаються для отримання ваучера, можна надати відомості про трудову діяльність із реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування. Якщо когось зацікавила інформація, просимо звертатися до Горішньоплавнівського відділу Кременчуцької філії Полтавського обласного центру зайнятості за адресою: вул. Строни, 6.

Софія ПАЛЯНИЦЯ

Бажаємо перемоги

Освітнянська громада визначає найкращих. Днями оголосили п'ятірки переможців з кількох дисциплін регіонального етапу Всеукраїнського конкурсу «Вчитель року». Серед них четверо представників Горішньоплавнівської громади. Давайте знайомитись із нашими претендентами на цьогорічний освітянський «Оскар».

Минулого тижня завершився відбірковий етап першого туру Всеукраїнського конкурсу «Вчитель року-2023». На базі Полтавської академії неперервної освіти ім. М. В. Остроградського з 12 до 18 січня в онлайн-режимі за вихід у фінал змагалися 15 викладачів основ здоров'я, 35 учителів фізичної культури, 6 педагогів у номінації «Захист України» і 63 представники початкової освіти.

У цьогорічних номінаціях Горішньоплавнівську територіальну громаду представляли кілька педагогів: фізична культура - вчитель ЗОШ № 3 ім. В. Нижниченка Олександр Задорожній та представниця СЗОШ № 4 Катерина Чумаченко; захист України - учитель ЗОШ № 1 Валерій Тягай; початкову освіту - Наталія Федоренко (ЗОШ № 3, ім. В. Нижниченка) та Юлія Зінченко (ЗОШ № 6); основи здоров'я - Наталія Селич, учитель Дмитрівської ЗОШ.

- Зазвичай ми пропонуємо взяти участь у цьому конкурсі всім педагогам нашого міста, адже впевнені у високому професійному рівні наших освітян. Ті, хто вирішив цього року випробувати себе, довели, що це дійсно так, - говорить Лариса Мироненко, консультант професійного розвитку педагогічних працівників відділу освіти Горішньоплавнівської міської ради Кременчуцького району Полтавської області. - «Вчитель року» - це дуже поважний та авторитетний конкурс, і конкуренція серед бажаючих визначити свій рівень професійної майстерності серйозна. Навички кожного кандидата розгля-

даються дуже уважно. Та що казати, якщо журі, визначаючи кращих тільки в номінації «Початкова освіта», працювало три дні!

Відбірковий етап складався з онлайн-тестування та майстер-класу, який можна було надати на розгляд журі в запису, але більшість учасників вирішила працювати онлайн, залучаючи в якості учнів своїх колег чи конкурентів. Тут у пригоді став карантинний досвід дистанційного навчання. Та й торік конкурс проводився в онлайн-форматі, тож тут жодних проблем не виникло.

- До речі, торік горішньоплавнівські освітяни Наталя Масляник (ЗОШ № 2) та Інна Лісіченко (ЗОШ № 3), кожна у своїй номінації, здобули перемогу і цьогоріч були у складі журі, - додає Лариса Мироненко. - В історії цього конкурсу ще не було такого року, в який серед переможців не було б учителів з Горішніх Плавнів. І цьогорічний конкурс знов довів високий рівень освіти в нашому місті, адже до п'ятірок фіналістів у різних номінаціях ввійшли четверо наших педагогів. Ми надзвичайно пишаємось і радіємо їхній перемозі, бо впевнені й у подальшому успіху наших педагогів.

Серед п'яти кращих учителів фізкультури Полтавщини цього року - Олександр Задорожній (ЗОШ № 3). У номінації «Захист України» до п'ятірки фіналістів ввійшов Валерій Тягай (ЗОШ № 1). А серед п'яти переможців-учителів початкової освіти за горішньоплавнянами аж два

місця, які зайняли Наталія Федоренко (ЗОШ № 3) та Юлія Зінченко (ЗОШ № 6).

Для тих, хто ще не знайомий з такими надзвичайними вчителями, наша сьогоднішня розповідь.

Наталія Федоренко. Початкова освіта

Важко знайти в нашому місті родину, яка б не знала цю представницю ЗОШ № 3. Адже вона вже 22 роки натхненно навчає навчатись учнів початкової школи. Тож хто як не вона має всі підстави, аби, маю-

чи досвід та закоханість у свою професію, отримати звання «Вчителя року»? Тим більше, що нещодавно її професійність укорте була визнана колегами та очільниками нашої області. Але про все по порядку.

- Уперше я брала участь у цьому конкурсі у 2008 році, - пригадує пані Наталія. - Ще молодій і недосвідченій учительці тоді було цікаво випробувати свої сили. А ось цьогоріч я підійшла до конкурсу з відчуттям упевненості у своїх можливостях. Усвідомила, що пройшла надзвичайно насичений шлях розвитку своєї професійної майстерності, але ще відкрита до нових знань, нових умінь. Прагнути розвиватись, я із цікавістю та задоволенням відвідую різноманітні курси, семінари, вебінари, на яких продовжую навчатися сама, щоб знати, як краще навчати своїх учнів. І з кожною інновацією це прагнення тільки збільшується.

У 2021 році вчителька за власним бажанням пройшла сертифікацію - зовнішнє оцінювання професійних компетентностей педагогічного працівника, що здійснюється шляхом незалежного тестування, самооцінювання та вивчення практичного досвіду роботи. І її результат був настільки вражаючим, що дівчина отримала пропозицію стати експертом із сертифікації, щоб уже во-

на оцінювала рівень майстерності інших педагогів.

Професійність пані Наталії визнали не лише колеги. Минулого тижня за вагомий особистий внесок у реалізації реформи Нової української школи, участь у сертифікації педагогічних працівників та активну експертну діяльність Наталія Федоренко отримала Почесну грамоту від Полтавської військової адміністрації.

- Безумовно, таке визнання на найвищому рівні не лише дає впевненість у власних силах, а й надихає на подальший розвиток. Тим більше зараз, у такі небувало складні часи для нашої країни, я, як і всі свідомі українці, прагну проявити максимум своїх здібностей, щоби бути корисною державі нині й тим більше в майбутньому, щоб забезпечити наших дітей найкращим рівнем освіти та власним прикладом надихнути їх на розвиток та успішність.

Участь у конкурсі для педагога, за її словами, стає наче підсумком щоденної роботи, яка була ніби кількарічною підготовкою до нього. А ще це прагнення продемонструвати, наскільки потужний рівень освіти в нашому місті, наскільки сучасні та обізнані в новітніх технологіях горішньоплавнівські педагоги, незважаючи на надскладні умови, в яких доводиться працювати.

- До речі, - додає пані Наталія, - під час конкурсу дуже став у пригоді набутий досвід працювати у змішаному форматі, за яким деякі учні перебувають у класі, а деякі в цей же час - на уроці онлайн. Як з'ясувалось, ми чи не єдине місто в області, в якому школи так підлаштовуються під потреби учня. Такі моменти дуже надихають. Як і підтримка колег та адміністрації нашого закладу і, звісно, учнів та їхніх батьків. А ще мене щодня під час уроків надихають допитливі оченята, які весь час в очікуванні чогось нового та неймовірно цікавого. У такі моменти я відчуваю, що обрала правильний шлях і за стільки років не розчарувалась у професії, що я на своєму місці й маю зробити максимум для дітей, для себе, для нашої школи, яка створила всі умови для роботи, для колег, які своїми перемогами у цьому конкурсі встановили планку успішності, яку не можна опустити. Моє бажання творити стає дедалі більшим.

Олександр Задорожній.

Фізична культура

Другий фіналіст регіонального туру - теж учитель ЗОШ № 3. Але він із початківців, має поки що тільки 5 років педагогічного стажу.

Закінчив Харківську державну академію фізичної культури зі ступенем магістра, а ще він тренер зі спортивного туризму. Має досвід роботи на ПГЗК, куди прийшов працювати слюсарем, де завдяки своїй комунікабельності та організаційним здібностям був переведений

у помічники майстра. Та через прагнення працювати за професією чоловік вирішив піти з виробництва. У 2017 році Олександр пристав на пропозицію стати вчителем у ЗОШ № 3 і жодного дня про це не шкодував.

- Сам я родом із Солошиного, - розповідає про себе Олександр. - Із дитинства захоплювався спортивним туризмом і навіть брав участь у змаганнях у складі збірної Полтавської області. Саме тоді, на змаганнях, познайомився зі своєю тепер уже дружиною, яка навча-

лась у Горішніх Плавнях і теж займалась туризмом. Можна сказати, що нас поєднав спорт. Я отримав звання кандидата в майстри спорту із техніки пішого туризму і вирішив пов'язати свою професійну діяльність зі спортом. А дружина закінчила педагогічний вуз, і тепер вона вчитель математики та інформатики. Зараз ми працюємо разом в одній школі. І саме дружина підтримала моє бажання взяти участь у конкурсі «Вчитель року». Більше того, саме вона надихнула на появу цікавої ідеї, яка надзвичайно вразила журі.

Набуття педагогічного досвіду Олександра припало на непрості часи - карантин, дистанційна освіта, війна. Здавалось би, для фізруків це надскладне завдання. Адже, на перший погляд, урок із цього предмету здається неможливим для проведення дистанційно через відсутність безпосереднього контакту з учнями, неможливість працювати з інвентарем та обладнанням. Відповідь підказала дружина. І уроки фізичної культури було вирішено інтегрувати з інформатикою та математикою. Саме вміння знаходити нестандартні виходи із ситуацій та обізнаність щодо сучасних технологій виокремили Олександра серед цього річних конкурсантів. Хоча спочатку великого сподівання на успіх не було.

- Коли прийшов час реєструватись для участі в конкурсі, нам, молодим спеціалістам, запропонували спробувати свої сили. Звісно, що на приголомшливий успіх складно було розраховувати через відсутність досвіду роботи. Але, як я тепер розумію, саме досвід і не є в цьому конкурсі головною перевагою. Зараз надважливо йти в ногу із часом. Бути креативним, поінформованим щодо нових технологій, щоб мати можливість пропонувати нові методики. А ось тут у мене є перевага.

Із початком введення карантину Олександр почав впровадження ідеї, яка полягає в тому, що фізкультуру можна інтегрувати з іншими предметами. Наприклад, з математикою та інформатикою, які синхронізували з фізичною культурою, застосовуючи такі «хмарні» сервіси, як гугл-презентації, гугл-документи та ін., з якими учні працюють на інформатиці, розвиваючи таким чином на одному уроці кілька компетентностей. А в планах залучити до таких уроків географію та інші предмети. Ця ідея виявилась дуже актуальною, що й відзначили члени журі.

- Своїм учням я не казав про участь у конкурсі, бо треба спочатку зробити, а потім хвалитись, - пояснює пан Олександр. - Хоча побачивши конкурентів, зрозумів, що мої ідеї виділяють на їхньому тлі. Повірів у свої можливості, у свої шанси. Тільки коли оголошували результати, то я вже виклав свою реакцію в соціальній мережі і відео, де називають моє прізвище і як я радію. Так діти й дізнались і одразу почали писати, розпитувати, вітати. Багато хто навіть цікавився: «А де за Вас голосувати? Ми ж Вас підтримаємо!» Така реакція від учнів найцінніша. Значить, я все роблю правильно! Дякую за підтримку і моїм учням, і нашому педагогічному колективу й адміністрації закладу, яка сприяє розвитку вчителів. Хочеться сказати, що зараз в Україні формується унікальний педагогічний досвід, адже ми зіткнулися з необхідністю перелаштовувати свою роботу спочатку під умови карантину, а тепер ще й під умови збройної агресії росії. Але як виявилось, ми можемо не просто працювати, а ще й розвиватися, запроваджувати якісь інновації. А побачивши представників інших міст, маю зазначити, що в нас освіта на дуже високому рівні. І щоб довести це, я, попри сильне фізичне та емоційне навантаження та відповідальність, попри відсутність світла, буду посилено готуватися, щоб зробити все, що запланував, якнайкраще.

Фінальний етап конкурсу відбудеться вже за кілька тижнів, тож тримаємо кулаки за наших земляків!

А в наступному номері щотижневика на вас чекатиме знайомство з іншими претендентами на перемогу з Горішніх Плавнів.

Україна починається з тебе

Слова В'ячеслава Черновола: «Настав час великого вибору: або єдність і перемога та шлях до світла, або поразка, ганьба і знову довга дорога до волі» - вже майже рік, як набули неабиякого значення для українців. А людей, які надихають, та історій, які не забудеш, стає все більше й більше. І тих, хто боронить країну, теж усе більше. Саме про те, якою ціною здобувається воля, читайте далі.

Передмова

49-річний Віталій Азізов - професійний військовий. Народився в нашому місті. Після закінчення школи в 1991 р. вступив на навчання до Челябінського вищого військового автомобільного училища. Після його закінчення, виконавши умови 5-річного контракту, укладеного з навчальним закладом (а саме військової служби в Забайкальському військовому окрузі), у 2001-му повернувся в Україну. Працював вихователем у ВПГБУ. У жовтні 2014-го добровільно вступив до лав ЗСУ і, закінчивши місячні курси перепідготовки при Харківському університеті повітряних сил, став на захист незалежності України в зоні проведення АТО. Займався формуванням особового складу 53 бригади. Перше бойове хрещення Віталій Азізов пройшов 7 березня 2015 р. під містом Щастя Луганської області. Далі були Авдіївка, Світлодарськ, Зайцеве, Майорськ, Шуми тощо. Після закінчення контракту у 2018 році повернувся до Горішніх Плавнів, працював на підприємствах міста, а 14 січня 2020 р. знов уклав контракт і повернувся до служби в лавах ЗСУ.

На моє запитання, чому він обрав такий шлях, Віталій, поглянувши на 3-річного сина, коротко відповів: «Він... і родина». А потім упевнено додав: «Хтось мусить. Якщо вони сюди прийдуть, то не буде нікого і нічого».

24 лютого - новий відлік

Повномасштабне вторгнення РФ військова частина Віталія Азізова зустріла, перебуваючи на навчаннях в районі м. Рівне, а о 5 ранку вже розпочала рух у напрямку Києва. А далі - Буча, Макарів, Бородянка тощо. Саме на цьому напрямку бригада чинила опір російському вторгненню - там, де окупаційні війська намагалися дістатися столиці України - Києва.

І хоча для військового ООС та повномасштабне вторгнення має одну назву - війна, але він знає її відмінності.

- На Донбасі це була більш позиційна війна, - зазначає військовий. - У складних умовах гарячих боїв і втрат було підписані Мінські угоди, які передбачали покрокове припинення збройного кон-

флікту і повернення окремих територій під контроль України. І хоча ці угоди постійно порушувалися супротивником і це навіть регулярно фіксували спостерігачі ОБСЄ, ми зі свого боку мали їх виконувати. Те, що відбувається зараз, - це оборона та наступ.

Сказати, що ми були абсолютно не готові, не можна. Відкрито про це не говорили, але те, чого і як нас учили (наприклад, поводитися з новітніми зразками української зброї), надавало немало тем для роздумів. І я розумів, що продовження АТО буде, але не очікував, що так швидко й у таких масштабах. Реальність виявилася значно страшнішою і навіть шокуючою, навіть для професійних військових. Адже як не готуйся, все одно це буде як сніг - кожного року неочікувано й несподівано. Паперові мапи зразка

1994 р., на яких відсутня значна кількість населених пунктів; обмундирування, скроєне за хорошими лекалами та досить зручне, але якість якого не витримує ніякої критики; проблеми з постачанням - це те, із чим ми стикнулися 24 лютого. Наразі ситуація вже інша, але на початку вторгнення ми були до нього не готові.

Волонтери - надійне плече

- Як і б розмови не точилися щодо волонтерів, крадіїв серед них я не бачив. Приватні підприємці Житомирщини, зокрема Коростишева, - це люди, які допомогли нам вижити в перші дні війни. Надавали будь-яку допомогу: транспорт та його обслуговування і ремонт, одяг, ліки. Першу партію продуктів військова частина отримала 15 березня, до цього нас годували волонтери та місцеві мешканці. Різали домашню скотину, власник однієї з птахоферм вирізав усіх курей і тільки нам привіз 400 кг курятини. Не шкодували нічого. Готували, прали, одягали нас. Цих людей назавжди змінив отой «руський мир», він був зовсім поряд з ними і дуже швидко навчив відрізняти головне від другорядного та знаходити справжній сенс життя. Чоловіки брали автомати, мисливські рушниці і ставали поряд з нами. Лісники з-під Макарова водили нас тільки їм знайомими лісовими стежками, рятуючи нам життя, готові були стріляти по танках з мисливських рушниць. Ці люди неочікувано ввійшли в моє життя назавжди і назавжди там залишаться, крадущих за них я не бачив. Більшість із них увійшла до загонів тероборони, а трохи згодом перейшла до лав ЗСУ. Багато з них зараз під Бихмутом, зв'язок відсутній. Але коли ти бачиш у месенджері напис про те, що хтось був у мережі, усвідомлюєш, що вони живі.

Виклики

- Війна - це завжди страшно, це руйнування та смерть. І запах смерті, який усюди. Ним смердить одяг, вода, їжа... Цей досвід зі мною ще з АТО. Головним та найважчим викликом сьогодні я вважаю збереження особового складу. І хоча на 24 лютого підрозділ на 95 % складався з контрактників, тобто осіб, які обізнані на військовій справі та мають значний досвід, ця задача не ставала менш значущою, - наголошує чоловік. - Адже загибель військового - це не про-

ста втрата одиниці особового складу, це життя. Життя того, хто готовий віддати його заради тебе, родини та країни. Ти знаєш усе про кожного, його родину, дітей, проблеми, переймаєшся за кожного. І несеш відповідальність не тільки за виконання задачі чи збереження техніки, а й за їхнє життя. Це, мабуть, і є саме та людяність, яка відсутня за поребриком. Як казав Гліб Бабич: «Не вмирай за неї (Україну) - вбивай за неї!» І цю роботу має хтось виконувати, адже війна розпочалася не в лютому і не у 2014-му, вона триває більш ніж три сотні років. І хтось має покласти цьому край, а задля цього треба зберегти життя кожного.

Інший

Мій співбесідник не зміг назвати точну дату, коли відчув той момент, як став іншою людиною, але точно знає, що це сталося.

- Причому ця зміна - кардинальна, - впевнений Віталій. - По-перше, це система цінностей. Більше не існує хороших руських, навіть серед родичів, яких там забагато. Це країна вбивць, гвалтівників та покидьків, країна без власної історії та моральних цінностей, якій немає місця серед людської спільноти. Дещо просто втратило сенс. Відсутність електро- або водопостачання не є проблемою абсолютно і не варта сварок та переживань.

А слово «щастя» стало синонімом слова «родина». Тим українцям, які й досі став-

ляться до війни як до чогось того, що їх оминє, хочу сказати одне: дай боже, щоб вам не довелося пережити оту справжню війну, яка торкнулася мешканців Бучі, Ірпеня, Ізюма, Харкова, Маріуполя... Та сьогодні ніхто ні від чого не застрахований і безпечних місць в Україні не існує.

Мова

Те, що мова має значення, підтвердив мій співбесідник, адже саме вона врятувала життя йому та його підрозділу в перші дні війни. Саме тоді, коли плани мінялися чи не щохвилини, взагалі ніхто не розумів, що і де відбувається та хто де перебуває, а розпізнавальних знаків техніка не мала.

- 25 лютого, змінюючи позицію, підрозділ рухався лісом і потрапив у засідку наших десантників, - згадує Віталій. - А в першій автівці був військовий, який завжди розмовляв виключно щирою українською мовою. І як потім пояснили самі десантники, тільки через почуту рідну мову не було відкрито вогонь по нашій колоні. Дуже прикро, що багато хто цього досі не зрозумів.

Родина

Пропозицію виїхати родина військового отримала вже на початку березня. Забезпечувався трансфер та житло на захід України і навіть у Польщі. Але Наталія, жінка Віталія, твердо сказала: «Ні». І навіть розуміючи всю небезпеку через ракетні обстріли, чоловік наполягати не став.

- Дзвінки додому - це сенс життя, - сумно посміхається військовий. - Моя галерея телефону - це відео дітей. Вони короткі, не більше хвилини, але вони щоденні. І розмови з родиною мають вигляд такого собі звіту про те, як минув їхній день. А з мого боку - коротка звістка про те, що все добре.

- Сказати про те, що я не хвилююся, мабуть, неправильно, - всміхається Наталія. - Але я вірю у свого чоловіка, впевнена, що він добре знає свою справу, а це дуже багато важить у такі часи. Ще під час його служби в АТО я звикла до так званого «періоду тиші», коли з ним відсутній зв'язок. Бути дружиною військового - це ще те щастя. Будь-який чоловік у житті має зробити три речі: побудувати будинок, посадити дерево й виростити сина. Але коли чоловік військовий, то все це він робить на початковій стадії: він починає будувати будинок, закладає сад і зачинає дитину, а далі ти самотужки добудовуєш будинок, доглядаєш за садом і виховуєш його сина. Але незважаючи на тривоги, я все одно щаслива, мій чоловік - найкращий, і я завжди буду з ним поруч - і в радості, і в горі.

Брати наші менші

- Розповіді про те, що до військових прибиваються тварини, - це не вигадки задля створення іміджу українського військового, - розповідає Віталій. - Їх дійсно багато, і живуть вони з нами і навіть змінюють позиції також разом з нами. Нас відвідував мисливський собака, причому він мав хазяїна з місцевих. Приходив до нас, спав поряд на карематі, навіть їли з однієї миски. А коли прийшов час змінювати позицію, то між хазяїном та нами обрав нас. І хазяїн його відпустив. Зараз він продовжує нести службу. Адже такого слуху, як у тварини, немає в жодній людині. На будь-який шурхіт, стук, хрускіт гілки вони реагують першими, привертаючи нашу увагу. Несуть свою службу, адже це і їхня земля теж.

Про мрії

- Їх немає, - всміхається мій співбесідник. - У житті назавжди залишиться те, чого не зможеш забути ніколи, але і розповідати про це теж не хочеться. Мрій немає. Вони стали цілями. Головна - перемога України над цим абсолютним злом. І вона буде, іншого виходу ми не маємо. Наступна - відбудова країни. Нової країни, заради якої ми стільки втратили. Країни, де панує закон і він єдиний для всіх, де відсутня корупція та кумівство, де здійснюються дитячі мрії. Адже саме заради майбутнього своїх дітей ми ведемо цей бій. І Перемога буде, інших варіантів ми не маємо. Не сьогодні, не через 2-3 тижні, але вона буде.

З усмішкою і натхненням

Поки більшість лякається постійних відключень електроенергії, викладачі й учні художньої школи продовжують втілювати свої найцікавіші ідеї, озброївшись ліхтариками. При цьому перемагають не лише у намаганні підлаштуватися під графіки відключення електроенергії, а й у цілковитих конкурсах різного рівня.

Ніби справжня оаза гармонії, художня школа вирізняється з-поміж інших закладів освітнього спрямування атмосферою затишку. Тут кожен куточок наповнений різнобарвною творчістю прямо від сходів, що прямують до навчальних аудиторій та зали, що майорить роботами юних художників. Викладачі й самі навчилися зберігати спокій за будь-якої ситуації, й дітей навчають: якщо повітряна тривога, можна корисно й безпечно провести час в укритті; вимкнули світло - краще подивуватися й спробувати відтворити незбагненну гру світлотіней на тих чи інших предметах, а як невтішні думки раптом виникають - впоратися з ними допоможе творчість.

Відкриті для всіх

Перше навчальне півріччя учні художньої школи завершили успішно, виконавши всі програмові завдання. На 1 січня контингент учнів складає 177 дітей. 17 із них із числа ВПО, які переїхали до нашого міста із Северодонецька, Харкова, Маріуполя, Бахмута, Ізюма та різних населених пунктів Запорізької й Донецької областей. 14 учнів навчаються онлайн, бо нині проживають за кордоном.

Упродовж січня-лютого викладачі закладу оголосили додатковий набір учнів віком від 7 до 11 років до класів елементарного й базового рівнів. Нині набіралося вже більше десятка охочих долучитися до когорти юних художників.

Вартість навчання залишається незмінною - 180 грн щомісяця. Отримати інформацію щодо вступу й навчання можна безпосередньо в закладі за адресою: вул. Добровольського, 63 або за телефоном: **097-977-59-37**. Художня школа працює за шестиденним робочим графіком: з **понеділка до суботи із 14.00 до 20.00**.

Одразу дві добрі справи

Крім виконання програмових завдань викладачі закладу радо пропонують своїм вихованцям брати участь у творчих конкурсах різного рівня, мистецьких заходах. Окремий час виділяють на виготовлення патріотичних листівок та захисних оберегів для бійців передової, які потім передають волонтерам для відправки на нудь.

Наприкінці минулого року учні художньої школи взяли участь у Міжнародному багатожанровому двотуровому благодійному конкурсі мистецтв Міжнародний проект «Зимова казка»

(Україна-Чехія). До проекту дистанційно долучилися юні митці з України, Чехії, Молдови, Німеччини, Ізраїлю, Грузії, Польщі, подавши на конкурс дві тисячі малюнків. Частина із членських внесків для участі в конкурсі була спрямована на допомогу ЗСУ - для придбання необхідного обладнання для бійців передової. А вже в січні стало відомо, що вихованці нашої художньої школи здобули 14 перемог.

Так, у номінації «Образотворче і декоративно-прикладне мистецтво» перші місця здобули Єлизавета Цибуля, Ксенія

Чеснокова, Анастасія Марюхно. Другі місця вибороли Софія Веселова, Єва Єременко, Ганя Бела, Кирило Белобородцев, Лана Матвієнко, Артем Чередніченко, Варвара Меленець, Анна Носенко, Альона Івасюк, Анна Єрко, Амаля Ясинська.

- Ми пишаємося нашими юними художниками та їхніми чудовими результатами в такому серйозному конкурсі, - зазначає директорка художньої школи Ольга Чередніченко. - Це ще раз доводить, що наші юні таланти розвиваються в правильному руслі, раз можуть конкурувати з дітьми з інших країн та ще й перемагати!

Зі світлом у душі

Через часті відключення електроенергії учням художньої школи іноді доводиться працювати під світлом свічок, ліхтариків, електричних гірлянд. Але це не впливає на бажання творити й тішити своїми результатами глядачів.

- Черпаємо натхнення на нові звершення від позитивної безпосередності наших учнів та їхньої жаги до опанування нових знань, - зізнається Ольга Чередніченко. - У них горять очі, коли їм щось вдається, а від цього в нас виростають крила навчати дітей нових технік і застосовувати нові цікаві матеріали. Отак разом з дітьми дружною художньою родиною невтомно прямуємо до нових звершень.

Наталка ВЕРЕМЧУК

Навчання з імпульсом

У компанії Ferrexpro електромонтери напрацюватимуть практичні здібності за допомогою спеціальних костюмів Tesla.

Неправильно виконав завдання - отримуй відчутний імпульс у м'язи! Це добре навчить наступного разу не припускати помилок. У розпорядженні викладачів Центру технічної експертизи (ЦТЕ) тепер для цього є костюми Tesla виробництва Нідерландів, які допоможуть здобувачам освіти за професією електромонтера набути нових знань у цікавий і корисний спосіб.

М'язи в тонусі

Розробники костюмів Tesla зазначають, що це обладнання слугує інтерфейсом між користувачем та цифровим середовищем. Комплекс інтегрованих систем містить тактильний зворотний зв'язок, біометричну систему та забезпечує повне занурення у віртуальну реальність. Це дозволяє створювати реалістичні сценарії й удосконалювати навички в різних галузях. Електростимуляція посилює ефект присутності, покращує комплексне сприйняття різного роду інформації й тренує м'язову пам'ять. Система калібрування дозволяє підлаштуватися індивідуально під кожного здобувача освіти. Інтегрована в костюм біометрична система дозволяє відслідковувати емоційний стан учня, рівень його стресу та основні життєві показники в режимі реального часу.

Одними з перших диво-костюми спробували на собі співробітники американського космічного агентства NASA. З їх допомогою тамтешні інженери й фізіологи проводять дослідження з вивчення й покращення когнітивної й фізичної діяльності людини.

Цікаво, що розробники створили програму з використанням технологій віртуальної реальності і для працівників холдингу ДТЕК, що займається видобутком вугілля й природного газу, генерацією електроенергії й теплопостачанням. Зокрема, в костюмах Tesla можна відпрацювати перевірки й проведення ремонтних робіт на території електростанцій холдингу.

Реально-віртуально

У ЦТЕ наявні 3 костюми Tesla. Їх можуть одягати як чоловіки, так і жінки. До того ж, кожен із них регулюється застібками в залежності від розмірів тіла здобувача освіти. Для кожного учня за допомогою датчиків системи калібрування визначається сила струму - від вібрації до легкого поколювання.

- Сама технологія тактильного зворотного зв'язку використовується для моделювання певних ситуацій і стимулює реакцію на певні дії у віртуальній реальності, - пояснює в. о. начальника ЦТЕ Юлія Ніколаєва, яка вже спробувала на собі диво-костюм. - Наприклад, електромонтери працюють в особливо небезпечному середовищі, адже часто виконують свої повсякденні обов'язки під високою напругою. Зокрема, ми повністю

змоделивали сценарій вимикання вакуумного вимикача в приміщеннях підприємства. Для цього ми попередньо відзняли фото й відео всіх дій процесу і кожен рух, який відбувається в реальності. Завдання здобувача освіти - повторити все це, скориставшись костюмом Tesla.

Саме електричний імпульс, який костюм подає у м'язи здобувача освіти в разі неправильного виконання завдання, дає йому зрозуміти, що похибка смертельно небезпечна. Після кількох таких сеансів у електромонтера до автоматизму напрацьовується алгоритм дій, щоб відтворювати його в реальності.

- Таким чином якість навчання виходить на значно вищий рівень, - додає Юлія Ніколаєва.

Переваги очевидні

Довести до автоматизму практичні навички працівника краще в безпечному середовищі, ніж безпосередньо на виробництві.

- Програмний комплекс Tesla Suits та VR-тренажери - цікаві сучасні технології доповненої віртуальної реальності, які дозволяють навчити людей певних навичок у реальних умовах до того, як во-

ни почнуть експлуатувати в роботі дороге обладнання. Це корисно для тренування м'язової пам'яті під час виконання небезпечних робіт, які виконують електромонтери під великою напругою. Адже вартість помилки в реальності - людське життя, що неприпустимо, бо це найголовніша цінність у світі, - наголошує начальник департаменту оцінки й розвитку персоналу В'ячеслав Татарчук.

Працівники ЦТЕ вже перевірили в роботі нове обладнання. Наступний етап - розробка якісного програмного забезпечення для повноцінної роботи костюмів.

Наталка ВЕРЕМЧУК

Крок до нових перемог

Дзюдоїсти двох вікових груп вибороли перемогу на чемпіонаті Полтавської області. Для кадетів ці змагання стали ще й відбірковими на чемпіонат України.

21 січня у залі боротьби дзюдо дитячо-юнацької спортивної школи № 1 Горішніх Плавнів знову було гамірно. Цього дня тут зібралися юні спортсмени з усієї області, щоб поборотися за звання чемпіонів. Нагадаємо, що наш зал - єдиний на Полтавщині, де дозволено проведення змагань такого рівня, оскільки тільки він відповідає всім необхідним вимогам воєнного часу (насамперед це наявність поруч належного укриття).

Чемпіонат Полтавської області з дзюдо цього разу проводився для двох вікових категорій: для вихованців до 18 років (кадети 2006-2008 років народження) та для вихованців до 13 років (2011-2012 років народження). Загалом до змагань долучилося близько 180 спортсменів із Кременчука, Полтави, Горішніх Плавнів, Нових Санжар, Великих Сорочинців, Лохвиці. Були присутніми й гості зі Світловодська Кіровоградської області. Дізнавшись, що неподалік від них відбудеться обласний чемпіонат, вони висловили бажання теж

узяти в ньому участь задля отримання додаткового досвіду, бо ж брак змагань не спонукає спортсменів до розвитку.

Горішні Плавні представляли на чемпіонаті області три спортивні заклади: КЗ ДЮСШ «Олімпійські надії», ЦДР «Елефант» та ДЮСШ № 1.

Серед вихованців до 13 років спортсмени ДЮСШ № 1 показали наступні результати. Двоє дівчат, Софія Сімідя та Кіра Куїмова, здобули перші місця. Від хлопців же тренери очікували дещо кращого виступу. Так, золоті нагороди змогли вибороти Ернест Батін та Давид Чалапко. Срібними призерами стали Іван-Давид Громов (до речі, це перший виступ хлопця в новій для нього ваговій категорії), Олександр Чмірков, Іван Новохатко та Денис Курманов. На третій сходинці п'єдесталу пошани зупинилися Олександр Копитін, Денис Онищенко, Євгеній Сухенко й Михайло Кудінов.

Кадети показали кращий результат. Серед дівчат чемпіонками у своїх вагових категоріях стали Поліна Тумко, Марія Діба, Соф'я Горяшина. Серед хлопців володарями золотих медалей стали Руслан Шишка (це були його перші змагання) та Кирило Тараненко. Срібна нагорода - на рахунок Руслана Хаймусова, бронзова - у Андрія Чигорки.

- Загалом виступом вихованців я задоволений, - зазначив тренер відділення дзюдо ДЮСШ № 1 Олександр Федоренко. - Хоча ряд запитань до них, як завжди, є. Та над цим будемо працювати далі. Боролися гідно, молодці. Для старших ці змагання були ще й відбором на чемпіонат України. Тож переможці забезпечили собі таке право.

Своїми емоціями від проведених поєдинків і настроєм на майбутні змагання поділилися чемпіонки області.

- На чемпіонат області я йшла з гарним настроєм, упевнена у своїх силах та розраховуючи на перемогу, - розповіла Поліна Тумко. - Ставила собі за мету зайняти перше місце на цих змаганнях. Поєдинки не стали для мене важкими: боротьбу дівчат я вже знала, тому зустрічі пройшли швидко. Перед чемпіонатом України будемо якнайбільше тренуватися та сподіватися на призове місце.

- Я була налаштована боротися, - наголосила Марія Діба. - Дуже хотіла виграти і посісти перше місце. На рівні області це були одні з найважчих моїх змагань. Я провела чотири поєдинки. Суперниці були сильні. Тепер маю можливість випробувати свої сили на чемпіонаті України. Було б добре зайняти призове місце, але я розумію, що конкуренція там буде висока.

- Настрій був нормальний, розуміла, що треба виграти, - зазначила Соф'я Горяшина. - Мета була - зробити свій коронний переможний кидок. Поєдинки на області були не важкими для мене. На чемпіонаті України хочу потрапити на п'єдестал або вразити тата (тренера Ігоря Горяшина).

Порадували своїми результатами й вихованці ЦДР «Елефант». Титули чемпіонок здобули Єлизавета Прядко, Дар'я Пасічник, Марія Фурик. Срібним призером чемпіонату області став Максим Олешко - за один крок від заповітної мети у фінальному поєдинку його зупинила прикра помилка: маючи технічну перевагу над своїм суперником, він розкрив шию і попався на удушливий прийом. Володаркою срібної нагоди стала також Єва Поворознік. Бронзові медалі цього дня вибороли Іван Максимов та Іван Зотя.

Як повідомив тренер КЗ ДЮСШ «Олімпійські надії» Олександр Ємченко, двоє вихованців цієї школи стали чемпіонами Полтавської області серед кадетів - це Максим Тарабан та Артем Колотов. Спортсмени в категорії до 13 років від «Олімпійських надій» не виступали.

Тепер старші вихованці, які здобули чемпіонські звання, готуватимуться до чемпіонату України, який заплановано провести наприкінці лютого.